

Rakouské zemědělství naším vzorem?

Není televizní diskuze, zvláště na kanálech České televize, aby se zde neobjevil letecký snímek srovnávající velikost honů na rakouské a české straně poblíž Znojma, oddělené hranicí obou zemí. Ty malé nudličky v Rakousku, kousek od hranic, nejčastěji vinice, jsou prý tím jedině správným směrem zemědělství a tvarováním krajiny.

To není nic zcela nového. Začalo to krátce po revoluci za prvního listopadového ministra zemědělství Bohumila Kubáta. Nyní se podobná tvrzení některých „expertů“ znovu vracejí do stejných pozic. Za záminku slouží současná diskuze o velikosti našich velkých širých lánů, kterou je potřeba zmenšit. V roce 2020 na 30 hektarů u pozemků ohrožených vodní erozí, od roku 2021 u všech ostatních, kde se bude pěstovat jedna plodina. Dokonce se objevují politické hlasy, které považují i 30 hektarů za stále velký pozemek a navrhuji omezení jeho velikosti na 20 hektarů. Možná, že je

to dáno mentální blízkostí České republiky a Rakouska. Jedno je však jisté. Destrukci vlastnických vztahů, včetně toho k půdě, Rakousko nezažilo.

Rakouské zemědělství jsem poznal z jiného úhlu pohledu. Nadnárodní firma, u které jsem pracoval, provozovala v Gerhausu nedaleko od Bratislavy, ale i Břeclavi pokusnou stanici. Byly zde testovány vývojové účinné látky a nové přípravky na ochranu rostlin, přicházející postupně i na náš trh. Často se návštěv za účelem praktických instrukcí zúčastnila i řada agronomů z českých a slovenských země-

dělských podniků. Při několikaletých pobytech jsme velmi často navštívili rakouské rodinné farmy a diskutovali se sedláky. Kromě odborných otázek se v diskuzích objevila i otázka jejich budoucnosti. Jak to bude dál s jejich hospodářstvím, velmi záleželo na tom, kdo tvořil rodinu.

Bohužel všechny pojil jeden, pro přítomné Čechy, nevýznamný problém. Ten spočíval v tom, že synové rakouských sedláků nemohli najít nevěstu. Zkrátka a dobře mladým ženám se do zemědělství nechtělo. Všichni víme proč. Výsledky této situace, kterou jsme se dovídali v devade-

sátých letech, vidíme v rakouském zemědělství dnes.

U zemědělců existují podle velikosti produkce malé a velké. Obě skupiny pěstují plodiny a produkují potraviny pro vlastní potřebu nebo pro byznys. Poměrování jejich velikosti výčtem plusů a minusů onoho, či toho druhého, nemá smysl. O kvalitě a chuti piva také nerozhoduje pouze velikost varny jeho pivovaru. Nemám nic proti rodinným farmám, stejně jako proti zemědělským družstvům a akciovým společnostem. Všichni mají můj hluboký obdiv. Nelze však přehlédnout i současné trendy v Ra-

kousku. Tedy vývoj počtu farem a jejich průměrnou velikost za období 1951–2013. Z dostupných čísel je zřejmé, že v rakouském zemědělství dochází v posledních desetiletích k masivní změně. Počet zemědělských farem se snižuje a velikost těch existujících stále roste. V roce 1951 činila celková plocha rakouské farmy 17,8 ha, naopak v roce 2013 již 43,5 ha. Výměra zemědělské půdy ve stejném období vzrostla z 9,4 ha na 19,4 ha. Zcela opačným, ale tomu odpovídajícím způsobem se měnil počet rakouských farem. V roce 1951 činil 433 tisíc a v roce 2013 klesl

na 167 tisíc (zdroj: <http://www.lako.at>). Zdá se, že ani v Rakousku nelze tento vývoj zastavit. Vývoj zemědělství jednoznačně spěje k intenzifikaci produkce, tedy i k větším farmám s menším počtem lidí, při použití moderní techniky. Při tomto vývoji je zřejmé, že rakouské zemědělství se svými velikostními parametry nemůže být vzorem pro české zemědělství. Otázkou zůstává, zda se situace nezměnila natolik, že naopak rozměry českého zemědělství budou příkladem zemědělství na opačné straně hranice.

Ing. Michal Vokřál, CSc.